

TÄRKEIN TEKIJÄ

Sosiologit ovat osoittaneet kuinka suomalainen insinöörikunta, pitäisi kai sanoa teknillisen koulutuksen saaneet henkilöt, on hierarkkisesti ainakin kahteen tai kolmeen toisistaan erottuneeseen ryhmään jakaantunut ja luokkavalioiva. Diplomi-insinöörit ovat omaa kastiaan, sitten seuraavat opistoinsinöörit ja teknikot.

Kysymys on kuin kieliriidasta suomen- ja ruotsinkielisten välillä. Vanhempi polvi muistelee kuinka vielä vuosisadan alussa toisia lyötiin sanan säilällä ja metrin mitaisella koivuhalolla. Kieliriidan maininkeja näkyikin senaatissa ja eduskunnassa käydyissä keskusteluissa ja valtionhallinnon päätöksissä. Nykypäivän eduskunnan keskusteluja selostavat lehtimiehet puhuvat "värikkäästä kielenkäytöstä", mutta noin sata vuotta sitten edustajatovereista ja muista politiikan välineistä annetut lausunnot olivat aivan toista luokkaa.

Teknillistä professiota koskevaa päätöksentekoa käsittelevä aineisto kertoo kuitenkin kuinka kieliriitaa lietsovat poliitikot yrittivät turhaan käyttää teknillistä opetusta antavia laitoksia hyväkseen. Yritykset tyssäivät yleensä Polyteknisen opiston opettajakollegion ja rehtorin lausuntoihin, joiden mukaan tekniikka ei tottele mitään kieltä. Kieli oli jo 1800-luvun lopulla insinöörikunnan mielestä väline, jota käytettiin informaation välittämiseen.

Suomi on tunnetusti maa jossa kateus vie kalatkin vedestä. Tekniikka ei kuitenkaan vielääkään kuuntele kieltä jota sille puhutaan. Eikä tekniikka tunnusta tekijänsä koulutusastetta. Teknillisen henkilökunnan piiriin mahtuu tietenkin monenlaista mutterinkääntäjää, mutta vaikuttaa siltä että ne jotka jakavat tekniikan tekijöitä hierarkkisesti jakautuviin arvoasteisiin, eivät tiedä mistä puhuvat. Ammattimiehet ovat aina arvostaneet toistensa osaamista. Ennen

SISÄLLYS

3

Pääkirjoitus

5

Rakennettiin kuparitehdas

Matti Pennanen

15

S/S Satu

Raimo Puukka & Panu Nykänen

24

Vesihuollon kehitys Suomessa

Tapio S. Katko

30

Itsenäisyyden ajan sähköistyspolitiikkaa

Timo Herranen

41

Underground-vesimylykirja

43

Historiantutkijan ote

46

UUTISET

korkeakoulun käynyt insinööri oli usein suuri herra, joka istui tumma puku päällä tehtaan konttorissa. Onhan meillä vieläkin korkean tason yritysjohtajia, joilla on teknillisen alan koulutus. Ennen veturia kuljetti teknikko suuren höyrykoneen käyttöön vaaditut tutkintotodistukset taskussaan. Ei työkseen kirjoituspöydän takana istuva insinööri tietenkään tohtinut mennä kääntelemään korkeapaineisen höyrykattilan hanoja. Tottakai yritysjohto ja käytännön työtä tekevä henkilö tarvitsee erilaisen koulutuksen.

Kun sääty-yhteiskuntaa purettiin 1800-luvun puolivälissä, teknillisen profession rakentajat joutuivat tekemisiin erilaisten arvokysymysten ja yhteiskunnallisten raja-aitojen kanssa. Tilanne on muuttunut mutta ei välttämättä helpottunut. Teknillisen opetuksen ja tutkimuksen tehtävänä on kuitenkin yksiselitteisesti huolehtia siitä, että tämän maan pyörät pyörivät. Profession on eri ammattiryhmiin jakautunut kokonaisuus, jossa yhtäkään osaa ei saa jättää toisten jälkeen. Teknillinen koulutus alkaa jo peruskoulussa, niin kuin ennen sunnuntai-koulussa. Tietoa syvennetään opistoissa ja korkeakouluissa yksilön halujen ja taitojen sekä yhteiskunnan tarpeen ja resurssien mukaan.

Panu Nykänen

ILMOITUSHINNAT

Lehti myy ilmoitustilaa tekstisivuilla seuraavasti:

- 1/1 sivu 3000, —
- 1/2 sivu 2000, —
- 1/4 sivu 1500, —

Tekniikan Waiheita on Tekniikan museoyhdistyksen kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 60 mk/vuosi. Irtonumerohinta 20 mk.

Tekniikan Historian Seura ry:n jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle kirjallisesti tai puhelimitse. Toimitus myy lehden vanhoja numeroita irtokappaleina mikäli niitä on jäljellä.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Tekniikan Waiheita, PL 165, 00171 Helsinki.

Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö maaliskuun numeroon 1/97 viimeistään 20.2.

Tekstit pyydetään kirjoittamaan riittäväillä marginaaleilla 2-rivivälillä yhdelle puolelle rkkia. Mikäli mahdollista lähetykseen toivotaan liitettäväksi tekstitiedosto korpulla.

Mikäli kirjoitus on primaaritutkimus, käytetään nootituksessa loppuviitteitä. Jos kirjoitus on lyhennelmä, noottien määrä pyritään supistamaan minimiin ja kirjallisuutena mainitaan alkuperäinen teksti.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia.

Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen toimituksen kanssa.

Tekstien asiasisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä vastaa niiden laatija.

TOIMITUSNEUVOSTO

Georg Haggren, Lars Hukkinen, Pertti Kaarna,
Tuula Kuusisalo, Karl-Erik Michelsen,
Panu Nykänen